

Περιβάλλον & Ανάπτυξη
Διατμηματικό Μάθημα 8ου Εξαμήνου

Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

από έργα & δραστηριότητες

Β.Κ. Τσουκαλά,
Λέκτορας ΕΜΠ

E-mail: v.tsoukala@hydro.civil.ntua.gr

ΕΡΓΟ ορίζεται κάθε νέα κατασκευή, επέκταση, ανακαίνιση ή συντήρηση και η δημιουργία αυτοτελούς λειτουργίας από οικονομικής ή τεχνικής άποψης καθώς και κάθε σχετική τεχνική εργασία που απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση (Ν.2229/1994)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ορίζεται κάθε επέμβαση στο φυσικό περιβάλλον και το τοπίο καθώς και οτιδήποτε αφορά την εκμετάλλευση φυσικών πόρων και ενδέχεται να προκαλέσει ρύπανση ή υποβάθμιση στο περιβάλλον (Ν. 1650/1986)

Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΕΠΕ)

Κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον οι οποίες αυξάνονται ΕΚΘΕΤΙΚΑ ανάλογα με την εμβέλεια και την πολυπλοκότητα τους

Επίπτωση ορίζεται κάθε αλλαγή, θετική ή αρνητική, που προκαλείται στα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος λόγω του προτεινόμενου έργου

Εκτίμηση των επιπτώσεων είναι η περιγραφή και αξιολόγηση των πιθανών σημαντικών συνεπειών στα διάφορα φυσικά και κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος

Κατηγορίες Επιπτώσεων

A) Άμεσες → από το συγκεκριμένο έργο

Έμμεσες → αποτέλεσμα των άμεσων

B) Βραχυπρόθεσμες - Μακροπρόθεσμες:

κατά την κατασκευή και τη μετέπειτα λειτουργία

Γ) Αθροιστικές:

επιμέρους επιπτώσεις πιθανόν αμελητέες → όμως συνολικά δυσμενείς

Δ) Συνεργητικές:

συνδυασμένη δράση δραστηριοτήτων μπορεί να επιφέρει πολύ σημαντικές επιπτώσεις

Ε) Αναστρέψιμες ή μη:

όταν αρθούν οι πιέσεις που προκαλούν τις συγκεκριμένες επιπτώσεις μπορεί να γίνει ή όχι αποκατάσταση

Η ύπαρξη επιπτώσεων δεν απαιτεί διακοπή της συγκεκριμένης δραστηριότητας αλλά σηματοδοτεί την ανάγκη αντιμετώπισης τους με βάση τις ακόλουθες αρχές:

1. Αειφόρος χρήση φυσικών πόρων
2. Ορθολογική και αντικειμενική αποτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον αλλά και του κοινωνικού οφέλους από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα

Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ)

ΜΠΕ είναι ένα μελέτη στη οποία παρατίθενται οι πληροφορίες και εκτιμήσεις που προέρχονται από τα διάφορα στάδια της ΕΠΕ

- αναλύονται οι επιπτώσεις και τα μέτρα αντιμετώπισής τους

Οι ΜΠΕ προηγούνται της κατασκευής ενός έργου ή της έναρξης μιας δραστηριότητας.

- Συνοψίζουν την επιστημονική περιβαλλοντικής διερεύνηση των συνεπειών του έργου ή της δραστηριότητας, υπακούοντας σε ένα θεσμοθετημένο πλαίσιο, με σκοπό την ενημέρωση των αρχών και των πολιτών
- Η γνώση αυτή συμβάλλει στη θέσπιση όρων για την περιβαλλοντικά ορθή ένταξη του έργου ή της δραστηριότητας.

Η δομή των ΜΠΕ περιγράφεται από την κείμενη νομοθεσία και διαφέρει ανάλογα με τη φύση του έργου

Στόχος ΜΠΕ

Η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από ένα προγραμματισμένο έργο ή δραστηριότητα προκειμένου:

- να βρεθεί η βέλτιστη θέση και τεχνολογία κατασκευής
- να προσδιοριστούν οι αναγκαίοι όροι για
 - ✓ την κατασκευή και
 - ✓ τη λειτουργία του

ώστε να επιτυγχάνεται:

- η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος
- η βέλτιστη ένταξη του έργου στο ανθρωπογενές περιβάλλον
- η δυνατότητα μελλοντικής ανάπτυξης με βάση τους διαθέσιμους ΦΤΠ

ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ

(Άρθρο 3 της ΚΥΑ 15393/2332/2002-ΦΕΚ 1022Β)

1η ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ

2η ΟΜΑΔΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΕΡΓΑ

3η ΟΜΑΔΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

4η ΟΜΑΔΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

(Υγειονομική Ταφή Αποβλήτων, Μονάδες
Επεξεργασίας Αστικών Λυμάτων, κ.ά.)

5η ΟΜΑΔΑ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

6η ΟΜΑΔΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ -
ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ

(Ξενοδοχεία, Αθλητικές Εγκαταστάσεις,
Υπεραγορές, γκαράζ, ιδιωτική πολεοδομία κ.ά.)

7η ΟΜΑΔΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΕΣ
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

8η ΟΜΑΔΑ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

9η ΟΜΑΔΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ

10η ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΑ ΕΡΓΑ

(Πετρελαιοαγωγοί, αγωγοί φυσικού αερίου,
αεροδρόμια, έργα σιδηροδρόμων,
ηλεκτροπαραγωγή, ραντάρ κ.ά.)

1ο Στάδιο

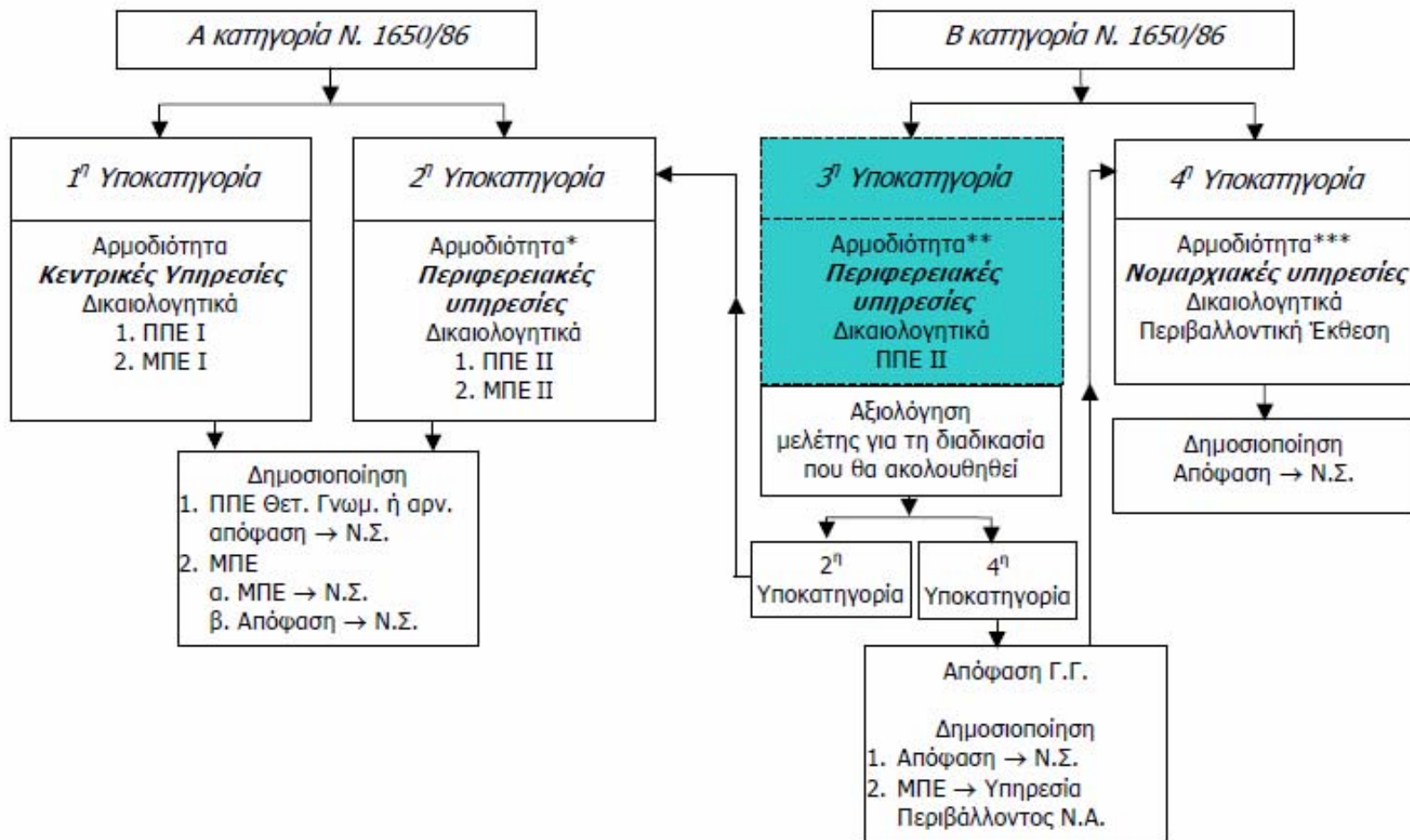
→ Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΠΠΕ)

2ο Στάδιο

→ Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ)

Κατηγοριοποίηση έργων και δραστηριοτήτων

Κριτήρια κατάταξης

Περιεχόμενο και δημοσιότητα ΜΠΕ

- Η ΜΠΕ θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον (**N. 3010/2010 Αρ.3**):
 - ✘ Περιγραφή έργου.
 - ✘ Περιγραφή στοιχείων περιβάλλοντος *που ενδέχεται να επηρεαστούν από το έργο άμεσα ή έμμεσα.*
 - ✘ Εντοπισμό και αξιολόγηση βασικών επιπτώσεων στο περιβάλλον.
 - ✘ Περιγραφή μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων.
 - ✘ Εναλλακτικές λύσεις και τεκμηρίωση επιλογής της προτεινόμενης - *Συγκριτική εκτίμηση εναλλακτικών.*
 - ✘ Απλή μη τεχνική περίληψη.
 - ✘ Σύντομη αναφορά ενδεχόμενων δυσκολιών κατά την εκπόνηση της μελέτης.
 - ✘ Δημοσιοποίηση της ΜΠΕ στο Ν.Σ.
 - ✘ Ενημέρωση-Συμμετοχή κοινού (ΦΕΚ 1391B/29-9-03).
 - ✘ Δημοσιοποίηση της απόφασης στο Ν.Σ.

ΜΠΕ είναι ένας θεσμός συνεχούς παρακολούθησης των ανθρωπογενών επεμβάσεων στο περιβάλλον

A) Τη φάση Σχεδιασμού

→ προκειμένου να δοθεί προέγκριση + αναγκαίοι όροι

B) Τη φάση Λειτουργίας

→ έλεγχος καταλληλότητας των όρων σε σχέση με τη διαθέσιμη τεχνογνωσία για την προστασία του περιβάλλοντος κάθε φορά

ΠΕΔΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ

Βοηθάει στην ανίχνευση εναλλακτικών λύσεων και σημαντικών επιπτώσεων, αποφυγή αστοχιών

ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Αλλαγές στις φυσικές μεταβλητές → ένδειξη περιβαλλοντικών αλλοιώσεων

Γιατί χρειάζεται???

- Να δημιουργηθεί η βάση για την εκτίμηση των επιπτώσεων των εναλλακτικών*
- Κατανόηση περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών της περιοχής από τους λήπτες των αποφάσεων*
- Προσδιορισμός των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών πριν την έναρξη του έργου*
- Απαρίθμηση κρίσιμων αλλαγών στα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της περιοχής*

Οφέλη - Προβλήματα ΜΠΕ

A) Δημοσιοποίηση: → δυνατότητα δημόσιας παρέμβασης

→ ολιστική προσέγγιση ΜΠΕ → δυνατότητα συνθετικής επισκόπησης όλων των μελετών ενός έργου

→ τη δίκαιη αντιμετώπιση όσων ζημιώνονται

→ τη μείωση των κοινωνικών προστριβών / δικαστικών ενστάσεων:

αύξηση του κόστους

αύξηση των καθυστερήσεων

→ Απόκτηση εμπειρίας

B) Ανεπάρκεια Αντικειμενικών Κριτηρίων:

→ Υποκειμενισμός,

→ Αδυναμία συγκριτικών αποτελεσμάτων

- Έλλειψη επιστημονικής μεθοδολογικής προσέγγισης για την εκτίμηση - αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων

- Ελλείψεις - ασάφειες στο θεσμικό πλαίσιο

Συγκριτικές Διαφορές ΠΠΕ vs. ΜΠΕ

ΠΠΕ

- 1) Τεχνική περιγραφή όλων των εναλλακτικών λύσεων (επίπεδο προμελέτης, υπολογισμός εκπομπών και μολυσματικών παραμέτρων)
- 2) Εκτίμηση ρύπανσης, οχλήσεων και μεταβολών στο περιβάλλον για κάθε εναλλακτική
- 3) Προσδιορισμός χωρικών ενοτήτων που επηρεάζονται από τις μεταβολές οι οποίες προέρχονται από τις διάφορες εναλλακτικές
- 4) Καταγραφή της κατάστασης του περιβάλλοντος που επηρεάζεται από τις εναλλακτικές λύσεις
- 5) Προσδιορισμός τάσεων εξέλιξης του περιβάλλοντος που επηρεάζεται από τις εναλλακτικές λύσεις στο άμεσο μέλλον

ΜΠΕ

- 1) Τεχνική περιγραφή της εναλλακτικής λύσης που προκρίθηκε στην ΠΠΕ (συνοπτική παράθεση άλλων εναλλακτικών)
- 2) Αναλυτικός υπολογισμός της συμπεριφοράς των παραγόντων που προκαλούν μεταβολές στο περιβάλλον της συγκεκριμένης λύσης
- 3) Επιβεβαίωση των χωρικών ενοτήτων που επηρεάζονται από τις μεταβολές οι οποίες προέρχονται από το υπό εξέταση έργο ή δραστηριότητα
- 4) Περιγραφή της κατάστασης του περιβάλλοντος που προσδιορίστηκε στην ΠΠΕ και επηρεάζεται από τη εναλλακτική λύση
- 5) Αναφορά στις τάσεις εξέλιξης της κατάστασης του περιβάλλοντος και επηρεάζεται από το υπό εξέταση έργο ή δραστηριότητα

6) Κατ' αρχάς εκτίμηση και αξιολόγηση των επιπτώσεων κάθε εναλλακτικής λύσης του υπό εξέταση έργου ή δραστηριότητας στην υφιστάμενη και στην εν δυνάμει κατάσταση

7) Επιλογή της βέλτιστης εναλλακτική λύσης

8) Προσδιορισμός των απαιτούμενων αποδόσεων των έργων, μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία του περιβάλλοντος σε περίπτωση εφαρμογής της εναλλακτικής λύσης που επιλέχθηκε

9) Προσδιορισμός τυχόν απαιτούμενων βασικών μελετών για την αξιολόγηση των επιπτώσεων

10) Κατ' αρχήν πρόταση περιβαλλοντικών επιπτώσεων

6) Αναλυτικός προσδιορισμός και αξιολόγηση των επιπτώσεων του υπό εξέταση έργου ή δραστηριότητας στην υφιστάμενη και στην εν δυνάμει κατάσταση

7) Συνοπτική αναφορά στις επιπτώσεις των εναλλακτικών λύσεων που εξετάστηκαν

8) Έλεγχος επάρκειας των αποδόσεων των προβλεπόμενων έργων, μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία του περιβάλλοντος. Προσδιορισμός τυχόν επιπρόσθετων έργων προστασίας περιβάλλοντος

9) Προσδιορισμός των διαδικασιών παρακολούθησης των επιπτώσεων

10) Προσδιορισμός περιβαλλοντικών όρων

Κύρια Γενική Περιβαλλοντική Νομοθεσία

Ν. 998/79 " Περὶ προστασίας δασῶν και δασικῶν εν γένει εκτάσεων της Χώρας".

Π.Δ. 1180/81 (ΦΕΚ 293Α/1981)

Περί ρυθμίσεως θεμάτων αναγομένων νειστατης ιδρύσεως και λειτουργία βιομηχανιών, βιοτεχνιών, πάσης φύσεως μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποθηκών και της εκτούτων διασφαλίσεως περιβάλλοντος εν γένει".

Νόμος 1650/1986 Για την προστασία του περιβάλλοντος", Εφημερίς της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 160Α/16-6-1986). Κ.Υ.Α. 69269/5387/90 Κατάταξη,

έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες

περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), καθορισμός περιεχομένου Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΜΠ) και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με το Ν. 1650/86" Εφημερίς της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 678Β/25-10-90).

Ν. 2971/2001, "Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις", Εφημερίς της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 285Α/19-12-2001).

Νόμος 3010/2002 "Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11 ΕΕ. και 96/61 Ε.Ε., διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για ταυδατορέματα και άλλες διατάξεις" Εφημερίς της Κυβερνήσεως, (ΦΕΚ 91Α/25-4-02).

Κ.Υ.Α. 15393/2332/2002 "Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 3010/2002 «Εναρμόνιση του Ν. 1650/86 με τις οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ κ.ά. (Α'91)»", Εφημερίς της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 1022Β/5-8-02).

Κ.Υ.Α. 11014/703/Φ104/2003

"Διαδικασία Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης (ΠΤΠΕΑ.) και Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ.) σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 3010/2002 «Εναρμόνιση του Ν. 1650/1986 με τις οδηγίες 97/11/ΕΕ και 96/61/ΕΕ ... και άλλες διατάξεις (Α'91)»", Εφημερίς της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 332Β/20-3-03).

Κ.Υ.Α. Αριθμ. 13727/724/2003,

Αντιστοίχιση των κατηγοριών των βιομηχανικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων με τους βαθμούς μόλυνσης που αναφέρονται στα πολεοδομικά διατάγματα", Εφημερίς της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 1087Β/5-8-2003).

Κ.Υ.Α. Αριθμ. Η.Π. 37111/2021/2003, "Καθορισμός τρόπου ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του Ν. 1650/1986 όπως αντικαταστάθηκε με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 3 του Ν. 3010/2002", Εφημερίς της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 1391/29-9-03).

Εγκύκλιος α.π. οικ. 122343/19-1-04 "Διευκρινίσεις σχετικά με θέματα ορισμού, κατάταξης και διαδικασιών κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 3010/2002", Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Υπουργείο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Εγκύκλιος α.π. οικ. 122859/2-2-04 "Περιεχόμενο φακέλου για την εφαρμογή του άρθρου 13 της ΚΥΑ ΗΠ. 11014/7033/14.3.03 (ΦΕΚ 332Β/2003)", Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Υπουργείο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Οδηγία 84/360/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1984 σχετικά με την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προέρχεται από βιομηχανικές εγκαταστάσεις, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (L188/16.7.84, σελ. 20-25).